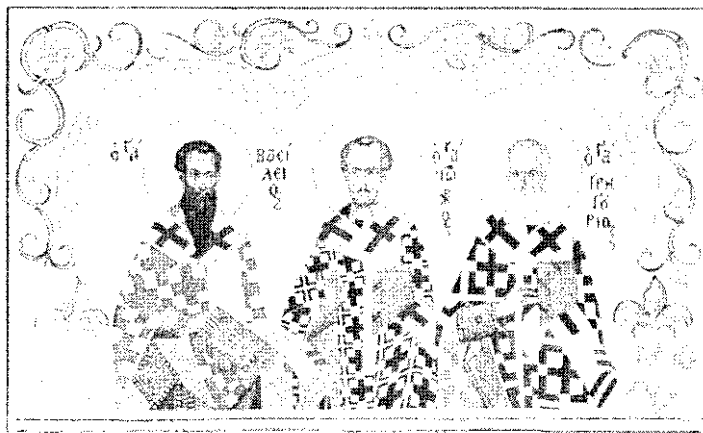

КИЇВСЬКИЙ СЛАВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Οι μέγιστοι φωστῆρες τῆς τριῶνθλου θεότητος

МАТЕРІАЛИ

до

**XI - XII-οї Всеукраїнської наукової конференції
аспірантської, студентської та учнівської молоді
«Від духовних джерел Візантії до сучасності»,
присвяченої пам'яті Трьох Ієрархів-Святителів
В.Великого, І. Златоуста та Г.Богослова
(1 частина)**

Київ-2013

Матеріали XI - XI 1-ої Всеукраїнської наукової конференції аспірантської, студентської та учнівської молоді «Від духовних джерел Візантії до сучасності», присвяченої пам'яті Трьох Ієрархів-Святителів В.Великого, І. Златоуста та Г.Богослова. - 4.1. - К.: КСУ, 2013. - С. 2-86.

ISBN 996-7486-15-x

Редакційна колегія:

Алексеев Ю.М. докт. істор. наук, проф.
Гусев В.І. докт. істор. наук, проф.
Черцова О.В. канд. політ, наук
Коновалова Т.І. канд. філол. наук, доцент
Макарова Л.П. доц. кафедри слов'янської філології

Комп'ютерна верстка та коректура:

Ващенко О.О., канд. філол. наук

Рекомендовано до друку Вченою Радою КСУ
(протокол №5 від 31 січня 2013)

Автори статей відповідають за достовірність і вирогідність викладеного матеріалу, за належність поданого матеріалу їм особисто, за правильне цитування джерел і посилання на них. Думки авторів можуть не збігатися із позицією редколегії

ISBN 996-7486-15-x

Д Київський славістичний університет

©Автори 2013

ЗМІСТ

<i>Вітальне слово Аташе Посольства Греції в Україні</i>	4
Евтихіоса ДЕЛЛІСА	

РОЗДІЛ І. ТЕОЛОГІЯ. ІСТОРІЯ

Дубровська І. <i>Терапевтичеська метафора в «Большом огласительном слове» Святителя Григория Нисского» (на матеріалі «Большого огласительного словаря»</i>	8
Тімченко А. <i>Порівняльний аналіз суспільно-політичних систем Стародавньої Спарти та Радянського Союзу</i>	15
Кривенко Т. <i>Засоби масової інформації у Візантії.</i>	23
Шахворостов І. <i>Духовні зв'язки Києво-Могилянської Академії з Грецією з XVII ст. до початку XIX ст.</i>	26
Колеснікова А. <i>Реформи Солоні та Клісена у стародавніх Афінах та Сербія Туллія у стародавньому Римі</i>	35
Школа А. <i>Дипломатична і військова підготовка Греції до першої балканської війни</i>	41
Шевчук ІЛ <i>Пересотницьке Євангеліє як культурний феномен історії України</i>	48
Божко М. <i>Грецькі храми у Ніжині.</i>	53
Шувалова А. <i>Історія українського іконопису в період Бароко</i>	60
Попенко О. <i>Грецькі мотиви у мозаїках та фресках Михайлівського собору м. Києва</i>	64
Кухарська О.М. <i>Стан та перспективи участі членів МАНу дослідженнях проблем античної археології</i>	70
Пилипенко О.Є. <i>Роль таємної організації «Філікі Етерія» в національно-визвольному русі Греції у 1821-1828 рр.</i>	78
Пилипенко О.Є. <i>Вітчизняна та зарубіжна історіографія національно-визвольного руху Греції на початку XVIII століття</i>	81

**ВІТЧИЗНЯНА ТА ЗАРУБІЖНА ІСТОРИОГРАФІЯ
НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ
УГРЕЦІЇ
НА ПОЧАТКУ XVIII СТОЛІТТЯ**

**Пилипенко О.Є.,
доктор історичних наук, доцент кафедри політології
Академії муніципального управління**

Тривалий аналіз вітчизняної історіографії грецького національно-визвольного руху свідчить про те, що інтерес до наукового дослідження даного аспекту суспільного життя виник у 20-30 рр. ХХ століття. Цей факт пов'язаний з тим, що після утворення Радянського Союзу важливого значення набули дослідження історії різних народів, які входили до складу цієї нової держави. Праці І. Соколова, К. Харламповича, Т. Теохаріді поклали початок історіографії іноземної колонізації півдня Російської імперії, висвітлили процес переселення греків, різні аспекти діяльності грецьких громад в Україні.

Внутрішні та зовнішні причини еміграції греків, масштаби та інтенсивність цього процесу досліджували Г. Арш, О. Дружиніна, В. Кабузан, Н. Полонська-Василенко, Р. Барлет, П. Херлі та ін. І це не випадково. Адже саме на території Російської імперії розпочинався національно-визвольний рух грецького народу.

Створенню «Філікі Етерії» у 1814 р. у місті Одеса сприяла активна зовнішня політика Російської держави і прагнення боротися з Османською імперією за права християнського населення народів Балканського півострова. Наприкінці ХУШ ст. більшість російських політичних діячів, представників інтелігенції звернули свою увагу на події в Південно-Східній Європі. Збільшенню цього інтересу сприяв також інтерес до етнічної історії європейських народів.

Першою фундаментальною працею з історії національного-визвольного руху греків було дослідження Г.Л. Арша «Таємна організація «Філікі Етерія». Особливо цінною цю книгу робить використання даних радянських архівів. Е.Л. Арш все життя присвятив вивченню даної проблеми і написав немало наукових праць¹¹.

В Україні з початком нового незалежного періоду життя народу у 1991 р. в Інституті історії було створено окремий відділ «Україно-грецьких відносин» та Центр наукових досліджень історії країн Південно-Східної Європи».

Довгий час роботу цих закладів очолювала Н.О. Тереньєва. В одній з її чисельних монографій «Греки в Україні» український вчений досліджувала діяльність таємного грецького товариства. Зокрема, особливу увагу автор приділила вивченню офіційної політики царя Олександра І.

Окрему монографію дослідник присвятила вивченню історії «Філікі Етерії» як організаційного та політико-ідеологічного центру підготовки грецької революції 1821-1829 рр. Розділи книги аналізують історіографічний доробок, соціально-економічні та політичні умови функціонування таємних організацій греків; внесок культурно-просвітницьких організацій у боротьбу за національне визволення, перебіг революції у 1817-1820 рр. Розділ 3 характеризує структуру і політичну програму «Філікі Етерії». Окремі розділи висвітлюють погляди Іоанніса Каподістрії та Іпсіланті на національно-визвольну революцію. Праця містить значну кількість додатків.

Історію грецької революції 1821-1829 рр. досліджували І.Ф. Іовва, А.В. Фадеєва. Значний інтерес представляють матеріали про діяльність перших органів влади у повсталій Греції та участі в ній етеристів та праці російських істориків про підсумки вивчення зовнішньої політики Росії і про формування національних незалежних держав на Балканах. Дослідження О.Б. Шпарота І.С. Достян висвітлюють боротьбу грецького народу за своє визволення і позицію офіційної Росії з «грецького питання».

Дипломатичні відносини великих держав, що загострилися у зв'язку з грецьким повстанням та під час грецької революції, розглядаються в працях В.Н. Віноградова та І.Г. Гуткіної. Вчені дослідили політику уряду Російської імперії щодо «грецького питання». Науково-пошукову роботу проводив і О.Е. Місюрович. Робота дослідника базується на відомостях з мемуарів учасників і сучасників грецької революції, політичних джерел незалежної грецької держави. Однак, недоліком книги є те, що в ній не аналізуються

важливі документи з опублікованих архівів і спогадів Е. Ксантоса і П. Секеріса.

Таким чином, інтерес до національно-визвольних процесів на Балканах протягом останніх двох століть не згасає. Тема боротьби націй за своє право на існування буде актуальною завжди. Оскільки виникають нові держави, руйнуються старі імперії і історичний досвід буде корисним ще для багатьох поколінь. Серед опублікованих наукових праць значною мірою різнопланово висвітлено діяльність таємної організації «Філікі Етерія».

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Труды института славяноведения АН СССР. - Ленинград, 1932.-Т. II.-С. 97-117.
2. Харлампович К. Нариси з історії грецької колонії в Ніжині // Записки історико-філологічного відділу ВУАН. - К., 1929. - КН. 24. - С.109-205.
3. Теохаріді Т.Ю. Грецька військова колонізація на півдні України наприкінці ХУНІ - початку ХІХ ст. // Вісник Одеської комісії краєзнавства при Управленні Академія наук ССРСР. - Одеса, 1930. - 4.4-5. - Вип. 1. - С. 9-14.
4. Арш Г.Л. Этеристское движение в России: Осободительная борьба греческого народа в начале ХІХ в. и русско-греческие связи. - М., 1970.
5. Дружинина Е.И. Северное Причерноморье в 1775-1800 гг. - М., 1959; Южная Украина 1800-1825 гг. - М., 1970; Кючук-Кайнаджирский мир. - М., 1955.
6. Кабузан В.М. Заселение Новороссии в ХУШ - первой половине ХІХ ст. (1719-1858 гг.). - М., 1976.
7. Polonska-Vasilenko N.D. The settlement of the Southern Ukraine / 1750-1775 // The annals of the Ukrainian Academy of arts and Sciences in the United States. - Vol. 4-5. New-York, 1955.
8. Barlett R.P. Human Capital. The settlement of foreigners in Russia. 1762-1804.-Cambridge, 1979.

9. Herlihy Patricia. Odessa. A history. 1794-1914. - Harvard, 1986.
10. Арш Г.Л. Тайное общество «Филики Этерия». - М., 1965.
11. Арш Г.Л. Историография «Фиолики Этерии» // Новая и новейшая история. - 1964. - № 3; Деятельность «Филики Этерии» в России в период восстания Ипсиланти // Новая и новейшая история. - 1969. - № 2; Русское правительство в «Филики Этерия» в 1820-1821 гг. // EtudesBalkan. - 1969. - # 1; Из ранней истории греческого общества «Филики Этерии» // Балканский исторический сборник. - Кишинёв, 1970. - Вып. 2; Некоторые вопросы истории «Филики Этерии» в свете новых данных советских архивов // Балканские исследования. - Вып. 11. - Политические, общественные и культурные связи народов СССР и Греции (XIX - XX вв.). - М., 1989. - С. 24-42.
12. Терентьева Н.А. Греки в Украине: экономическая и культурно-просветительская деятельность (XVII- XX вв.). - К., 1999.-С. 244-261.
13. Тереньева Наталія. Таємне грецьке товариство «Філікі Етерія»: організаційний та політико-ідеологічний центр підготовки грецької революції 1821-1829 рр. - К., 2005.
14. Иова И.Ф. Южные декабристы и греческое национально-освободительное движение. - Кишинёв, 1963.
15. Фадеев А.В. Россия и восточный кризис 20-х годов XIX в. - М., 1958.
16. Шпаро О.Б. Освобождение Греции и Россия. - М., 1965.
17. Достян И.С. Россия и балканский вопрос. - М., 1965.
18. Виноградов В.Н. Россия и освобождение Греции // Новая и новейшая история. - 1981. - № 6; Великобритания и Балканы: от Венского конгресса до Крымской войны. - М., 1985.
19. Гуткина И.В. Греческий вопрос и дипломатические отношения европейских держав в 1821-1822 гг. // Учёные записки Ленинградского государственного университета. Серия исторических наук. - 1951. - № 130. - Вып. 18; Греческий вопрос на заключительном этапе восточного

кризиса 20-х годов XIX в. // Проблемы истории международных отношений. - Л., 1972.

20. Мисюревич О.Е. «Встань, о Греция, встань! Рождение греческой независимости глазами современников». - Симферополь, 1998.

ВІТЧИЗНЯНА ТА ЗАРУБІЖНА ІСТОРІОГРАФІЯ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ ГРЕЦІЇ НА ПОЧАТКУ XVIII СТОЛІТТЯ

В науковій статті зроблено спробу проаналізувати сучасний стан історіографічного доробку вивчення національно-визвольної боротьби грецького народу у 18 столітті.

ΕΓΧΠΡΗ ΚΑΙ ΣΕΝΗ ΙΙΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ
ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΗΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΙ ΙΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΙΣ
ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΑΕΚΑΤΟΥ ΟΓΛΟΟΥ ΑΙΩΝΑ.

Zho smoxrijaoviKo dpOpo €7ci%eipei va ava?azasi TT|V ips/ODaa
Kaхдахаар| хѳс; /iгкгтц K}airono|iiac; laxopioyрасpиac xOD євyкoiЗ
аяe^ei)ерсохikoiЗ ayobva XOD 18OD aicbva.